

La ignorància de la pròpia ignorància

Del coneixement que té la gent de la realitat, cal tenir en compte un factor clau: la ignorància de la pròpia ignorància (tècnicament s'anomena il·lusió de la profunditat explicativa). La gent es pensa que sap més del que realment sap. La confiança en el coneixement propi acostuma a ser més alta del que hauria de ser.

És sabut que quan s'explica una realitat complexa, hi poden haver-hi diferents nivells d'explicació. Les persones tenen coneixement en un nivell d'explicació i creuen que en tenen, erròniament, en altres nivells. Un exemple: podem explicar les parts d'un telèfon mòbil, aleshores hi haurà un moment que ens pensarem que ho hem explicat tot i no serà així, perquè sempre deixarem de banda allò que ignorem de forma inconscient.

Aquesta confiança és molt més alta quan s'intenta descriure o explicar un objecte o situació que conté moltes parts que no pas quan s'expliquen fets o històries. Els fets i històries només impliquen relacions causals en el temps que sovint només tenen un nivell d'explicació. Ara bé, si les històries són complexes i tenen múltiples nivells explicatius, aleshores sí que és possible trobar la il·lusió de la profunditat explicativa en aquestes històries.

D'aquí se'n poden treure dues conclusions. Atès que som ignorants de la nostra ignorància, hauríem de confiar més en els coneixements de les persones especialitzades que tracten o treballen amb certes realitats o que hi són més properes. I hauríem d'evitar els omnòlegs, més coneguts com a tertulians, que tenen un coneixement de tot i que, a més, pateixen el mal que patim tots, la ignorància de la ignorància, però accentuat de forma considerable.

Per acabar vull fer una anotació al marge. Sóc conscient que en aquest article no he pogut explicar amb prou profunditat la ignorància de la ignorància. He confiat massa en el meu coneixement sobre aquest tema i segurament m'he oblidat de forma inconscient d'algun aspecte relacionat amb aquest biaix cognitiu.